

інших нормативно-правових актів громадянами, організаціями, органами державної влади, органами місцевого самоврядування, посадовими особами.

Існування певних розбіжностей у законодавчих актах України щодо реалізації законності у кримінальному процесі є результатом недосконалості законодавства у сфері кримінального процесу, що потребує, перш за все, часового корегування.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 30.03.2020).

2. Химичева О. В. Концептуальные основы процессуального контроля и надзора на досудебных стадиях уголовного судопроизводства. М. : ЮНИТИ – ДАНА ; Закон и право, 2004. 287 с.

3. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. Вид. 9-е, зі змін. Львів : Край, 2007. 192 с.

4. Законність: теоретико-правові проблеми дослідження та впровадження / ред. О. В. Зайчук, С. В. Бобровик. Київ : Юстиніан, 2004. 216 с.

Одержано 10.04.2020

УДК 343.14

Раїса Михайлівна Балац,

*ад'юнкт Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ЧИ ПОТРЕБУЄ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗАПОБІЖНА ДІЯЛЬНІСТЬ СЛІДЧОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ?

Сучасний стан злочинності в Україні та ті негативні тенденції, що склались в сучасних умовах, зокрема, зростання кількості кримінальних правопорушень проти особи, права власності та громадського порядку, зумовлює необхідність проведення наукових і практичних пошуків протидії зазначеним суспільно небезпечним явищам у тому числі щодо форм, методів і засобів запобігання вчиненню усіх видів кримінальних правопорушень. Слід зазначити, що в умовах проведення сучасної правової реформи в Україні, а також суттєвого підвищення рівня злочинності останніми роками гостро постає питання щодо доцільності впровадження в чинне

кримінальне процесуальне законодавство України функції слідчого щодо запобігання кримінальним правопорушенням. Адже слідчий є одним з основних суб'єктів протидії злочинності під час досудового розслідування. До того ж питання щодо актуальності профілактичної діяльності під час розслідування кримінального провадження, пов'язане із криміногенною ситуацією в країні, яка є стабільно складною, та потребує від держави негайного проведення профілактичних заходів в цілому, а також у ході здійснення досудового розслідування, зокрема. Крім того, актуальність цієї проблеми обґрунтовується ще й наявністю прогалин у чинному Кримінальному процесуальному кодексі України (далі КПК України), що регулюють питання реалізації профілактичної діяльності слідчого органу досудового розслідування Національної поліції України під час здійснення досудового розслідування кримінального провадження.

Проводячи паралель між положеннями чинного КПК України 2012 року та його попередником - КПК України 1960 року, слід зазначити, що в чинному КПК України відсутня норма щодо запобігання кримінальним правопорушенням, зокрема, внесення органом досудового розслідування, прокурором подання про усунення причин та умов, що сприяли вчиненню кримінальних правопорушень. Натомість, у положеннях ст. 23 КПК України 1960 року було закріплено, що при провадженні дізнання, досудового слідства і судового розгляду кримінальної справи орган дізнання, слідчий, прокурор зобов'язані виявити причини і умови, які сприяли вчиненню злочину. А відповідно до положень ст. 23-1 КПК України 1960 року орган дізнання, слідчий, прокурор, встановивши причини і умови, що сприяли вчиненню злочину, вносили у відповідний державний орган, громадську організацію або посадовій особі подання про вжиття заходів для усунення зазначених причин і умов [1]. У положеннях чинного КПК України 2012 року не зазначено, що на слідчого покладається здійснення запобіжної функції. Водночас, відповідно до положень ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» одним із основних повноважень співробітників поліції є завдання здійснювати превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень, а також виявляти причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних і адміністративних правопорушень, вживати в межах своєї компетенції

заходів для їх усунення. Таким чином законодавець з однієї сторони, визначив виявлення причини та умови як інструменти запобігання, а з іншої незрозумілим залишається питання чи слід відносити до запобіжних заходів попередження, виявлення та припинення кримінальних правопорушень [2]. З цього приводу слушною є пропозиція О. Баганець та Л. Омельчук щодо внесення доповнень до чинного КПК України відповідної норми, яка б уповноважувала складання слідчим органу досудового розслідування подання про вжиття заходів щодо усунення причин та умов вчинення кримінального правопорушення, яке слід направляти на розгляд державних органів та посадових осіб [3, с.86; 4, с.45-46], яку ми також підтримуємо. Адже на сьогоднішній час, як вбачається, відсутність у чинному КПК України відповідної норми не забезпечує реалізацію загальних і конкретних завдань профілактики злочинів у суспільстві. Втім, підняті питання не є остаточними і підлягають окремому дослідженню або науковому вивченню.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінально-процесуальний кодекс України : Закон України від 28.12.1960 № 1001-05 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05> (дата звернення: 20.04.2020). Втратив чинність.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 20.04.2020).

3. Омельчук Л. В. Следственная профилактика преступлений, связанных с ненадлежащим исполнением профессиональных обязанностей медицинскими работниками по Уголовному кодексу Украины. *Экономика и право Казахстана*. 2012. № 23. С. 42–47.

4. Баганець О. Доказування причин та умов, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення. *Юридична Україна*. 2013. № 8. С. 83–87.

Одержано 23.04.2020

